పాత కథే

అవతార పురుషులకీ, మహాత్ములకీ కొన్ని నియమాలూ, ప్రతిజ్ఞలూ వుంటాయి. శ్రీరాముడు ఎప్పుడూ తండ్రిమాట జవదాటలేదు. కర్ణుడు ఎప్పుడూ అడిగిన వాడికి లేదన్లేదు.

అయితే ప్రతిజ్ఞలూ, నియమాలూ కేవలం అవతార పురుషులకే వుంటాయనీ, మన్లాంటి మామూలు మనుష్యులకి వుండవనీ, వుండకూడదనీ అనుకోవటం శుద్ధ తెలివితక్కువ ఆబ్సల్యూట్ ఇడియసీ.

మా అమ్మ వారానికి మూడురాత్రులు భోంచెయ్యదు. మా చిన్ని యెప్పుడూ హోంవర్క్ చెయ్యదు. వాళ్ళ మేష్టరెప్పుడూ పాఠం చెప్పడు. మా యెదురింటి ఇంజనీరు కూతురు పైటా, కాలూ రెండూ ఎప్పుడూ నిలవ్వు. ఇవన్నీ వారివారి ప్రతిజ్ఞలే అయితే యిందులో ఒక చిన్న గమ్మత్తుంది. మహాత్ములకైతే ప్రతిజ్ఞలంటారు. మామూలువాళ్ళకైతే అలవాట్లంటారు.

మావూరి మేస్ట్రేటుగారు అవతారపురుషులు కారు. అలాగని పాపం ఆయ నెప్పుడూ ఎవరితోనూ అన్నట్టుకూడా ఎవరూ అన్లేదు. "ఐయామ్ జస్ట్ యాన్ ఆర్డినరీ మేన్" అంటారు. డబ్బు తీసుకోకుండా న్యూసెన్సు కేసులోకూడా జడ్జిమెంటు చెప్పరు. ఇది వారి భీషణ ప్రతిజ్ఞ. ఆ ప్రతిజ్ఞ

నిలబెట్టుకోవడంలో వారే హరిశ్చంద్రుడికీ తీసిపోరు. వారికీ హరిశ్చంద్రుడికీ తేడా ఒక్కటే. హరిశ్చంద్రుడు తన ప్రతిజ్ఞ వల్ల తను నాశనం ఐపోయేడు. వీరు ప్రజని సర్వనాశనం చేస్తున్నారు. (అది వాళ్ళ ఖర్మ. తనేంచేస్తాడు? కోర్టుకి రండి బాబ్బాబూ అని తనేఁవైఁనా బతిమాలేడా కోర్టు కెక్కినవాడూ, గాడి దెక్కినవాడూ ఒకటేనని వాళ్ళకి మాత్రం తెలియదూ!)

"బాఁగున్నా, బాగులేకపోయినా, ప్రతి సినిమా 'ఫస్టుడే' 'ఫస్టుషో'కి వెళ్ళకపోతే నాకేవిఁటో పిచ్చెక్కుతుంది బాబూ" అంటుంది. రేసుగుర్రాల్లా ఎదిగున్న మేస్ట్రీటుగారి మొదటి ముగ్గురిలో మొదటిది. ఆ అమ్మాయి కింకా పిచ్చెక్కలేదు.

"ఎన్నిసార్లు చెప్పినా విన్పించుకోరు మా డాడీ, ఒక కారు కొనమంటే. కారు లేకపోతే కాలు కింద పెట్టా లంటే నాకు మహా చెడ్డ చిరాకేస్తుంది సుమండీ" అంటుంది రెండోది.

వాళ్ళెప్పుడూ నడిచిగాని, రిక్షాలోగాని ఎక్కడికి వెళ్ళలేదు. అలాగని ఎప్పుడూ యింట్లోనూ వుండరు.

"కాకి పిల్లచేత కబురుపెడితే కారు తీసుకొచ్చి గుమ్మంలో పెడతాడు "టు. టౌన్, ఎస్. ఐ." స్వంత కారుంటే వుండే కష్టాలు వీళ్ళకేం తెలుసు? వుమెన్ ఆర్ బార్న్ యిడియట్స్" అనుకుంటారు, మేస్ట్రీటుగారు.

అలాగని వారికి పిల్లలంటే యిష్టం లేదనుకోవటం

మహా పాపం. అయిదుగురూ ఆడపిల్లలే అయినా వారికి
పిల్లలంటే తగని గర్వం. అంతులేని ఆపేక్ష.

"ఆడముండకి ఆల్ జీబ్రా ఎందుకండీ! అంట్లు తోఁవఁడం
రావాలిగాని" అని ఆయన అభిప్రాయం. అంచేత తనపిల్ల
లెవర్నీ ఎస్. ఎస్. ఎల్. సి. దాటి చదివించలేదాయన.
కాని "మా రెండోదుంది చూసేరూ! ఏం తెలివండి! షి
యీజ్ ఏన్ ఆఫ్ ఎండ్ కమింగ్ రైటర్. ఈమధ్య 'మగ
వాళ్ళ మొండితనం', 'పిల్లల్ని కనకపోవడం - కంటె
పెంచడం', 'ఇల్లు సర్దడంలో ఇరవై చిటకాలు', 'ఆడవాళ్లూ-
అబద్ధాలు'—యింకా ఏవేవో చాలా ఆర్టికల్స పత్రికల్లో
రాసింది. ఈ మధ్యే ఒక నవల, మూడు కథలు ప్రారం
భించింది. ఏమ్మా! ఎప్పటికైనా సినీమాకి రాయాలనికదూ
నీ యాంబిషన్! ఎంకరేజ్ చెయ్యాలండీ, మనం మనపిల్లల్ని-
పరాయివాళ్ళని కూడదని కాదు సుమండీ - ప్రోత్సహించాలి
"వుయ్ మస్ట్ ఎంకరేజ్ దెమ్" అని అప్పుడప్పుడు ఆయన
అంటూంటారు.

లేకపోతే "దిసీజ్ మై థర్డ్ చైల్డ్, ఎ బార్న్ డాన్సర్.
ఏ పాటకైనా లయ తప్పకుండా డాన్సు చేస్తుంది. మంచి
డాన్సు మేష్టరుని చూడాలి. ఇదే సిటీస్‌లో వుంటే మంచి
ఆపర్‌చూనిటీస్ వుంటాయ్. వెధమ్ముండకి శృంగారం
అని యీ వూరికి డాన్సుమేష్టరు కూడానా! దీన్ని పెద్ద
డాన్సర్‌ని చెయ్యాలి. వెనకనుండి చూస్తే వైజయంతిమాల
పోలికలు కన్పించడంలేదూ? అప్‌కోర్సు. ప్రొఫైల్ అంతా

పద్మినే అనుకోండి. ఏది తల్లీ ! ఒక్కసారి ఆ "పిలువకురా" పాటపెట్టి డాన్సు చెయ్యి" అంటారు యింటి కెవరొచ్చినా.

చదువైతే చెప్పించలేదు గాని వారు తన పిల్లలకి (అందులోనూ తల్లిలేదు కూడాను) ఏలోటు యింతవరకు రానివ్వలేదు. ఇటుపైని రానివ్వరు. అందరికీ ఎవరి ట్రాన్సిష్టరు వారి కుంది. డాన్సు అమ్మాయికి డాన్సు ప్రాక్టీసుకి రికార్డు ప్లేయరుంది. పెద్దమ్మాయి తన కిష్టమైన సినిమా పాటలు మళ్ళీ వినడానికి టేప్‌రికార్డరు (ఇండియన్‌ది కాదు) వుంది.

పెద్దమ్మాయికి పెళ్ళీడు దాటిపోయి, యింక కొన్నేళ్ళలో పిల్లల్ని కనే వయసుకూడా దాటిపోతుంది. రెండోది పెళ్ళీడు దాటింది. మూడోది పెళ్ళీడుకి యిటో కాలు అటో కాలూ వేసు కూర్చుంది. మిగిలిన యిద్దరూ యింకా లంగాల స్టేజీలోనే వున్నారు.

మేస్ట్రీటుగారు గొప్ప వేదాంతి.

ఎ గ్రేట్ ఫిలాసఫర్:

అంచేత పిల్లలకి పెళ్ళికాలేదన్న బెంగ వారికి ఏ కోశానా లేదు. పెళ్ళీ లేక, పెద్ద చదువూ లేక, రేపు వీళ్ళే మౌతారన్న విచారం పెద్దగా లేదు. ఈ విషయంలో వారు నిజంగా మహాత్ములే.

"మన దేం వుందండీ. అంతా భగవదిచ్ఛ. ఎలా జరగాలని రాసుంటే అలా జరుగుతుంది. బెంగపెట్టుకుంటే చిక్కిపోవడం తప్ప, చిక్కులు తీరవు: మనం నిమిత్త మాత్రులం." ఇది వారి ఓపెన్ ఫిలాసఫీ.

"పేరా ? పరువా ? ప్రతిష్ఠా ?"

"మనిషి కావలసింది ఏమిటి? దేవుడంటే భక్తా? ప్రజలంటే ప్రేమా ? అధికారులంటే భీతా ? ఇవేవీ కావు. ఇవి వుండకూడదని నే ననను సుమండీ !"

"మనిషి కావలసింది డబ్బు."

"మనిషివంక మహాలక్ష్మి తీరుస్తుంది."

"డబ్బు చూపిస్తే కొండమీది దేవుడు దిగివస్తాడు. కోర్టునుండి న్యాయం పరిగెత్తుకొస్తుంది. కోటలో వట్టిపాగా కాదు–పరువు లేదూ–పరుపు వేసుకు పడుకోవచ్చు. పక్కలో రాణీని పెట్టుకోవచ్చు."

"డబ్బున్నవాడు ఖూనీచేస్తే డిఫెన్సుకి పోలీసువాడే పునాది వేస్తాడు. శవంమీద దెబ్బలే లేవంటాడు శవం డాక్టరు."

"డబ్బుగలవాడి భుజానికి బలం ఎక్కువ."

"వాడిమాటకి విలువకూడా ఎక్కువే."

"వాడి అబద్ధం నిజం, వాడి పాపం పుణ్యం. వాడు డబ్బు పెట్టకపోవడం పొదుపు నువ్వు ఖర్చుపెట్టకపోవడం కక్కుర్తి. వాడు కారులో వెళ్ళకపోతే సింప్లిసిటీ, నువ్వు వెళ్తే తలపొగరు. వాడు ముండని వుంచుకుంటే రసికత్వం. నువ్వు వుంచుకుంటే రంకుతనం.

"ప్రపంచంలో డబ్బుకి వున్న విలువ మరిదేనికీలేదు."

"డబ్బులేని మనిషిగా పుట్టడంకంటె కుళ్ళుకాలువలో పురుగుగా పుట్టడం మంచిది."

ఇది ఆయన ప్రైవేట్ ఫిలాసఫీ.

అంచేత వారు చాలా ఆర్జించేరు. "న్యాయాన్ని బజార్లో అమ్మేడు అని అతన్ని చాలామంది నిందిస్తారు.

"మాలపల్లిలో మంగలాష్టకాలని కోర్టులో న్యాయం ఏఁవిఁటండీ? డబ్బు చూపెట్టకుండా పోలీసువాడు కాలు కదుపుతాడా? డాక్టరు శవాన్ని కోస్తాడా? గుమాస్తా కాయితం కదుపుతాడా? సాక్షిగాడు బో నెక్కుతాడా? బంట్రోతు గాడు ప్రమాణం చేయిస్తాడా? ఆఖరికి గాంధీగారైనా ఫీజు పుచ్చుకోకుండా వాదించేడా? కొబ్బరికాయ లేకుండా గుళ్ళోకి వెళ్ళగలం కాని, డబ్బులేకుండా కోర్టుకి వెళ్ళలేం. మరలాటప్పుడు నన్ను ఒక్కణ్ణే మడికట్టుకోమంటారా? కట్టుకుంటాను. స్వామీ! కాని వడ్డించేవాడెవడు? యివాళో రేపో రిటైరు కావలసిన ముండావాడిని నాకు దగ్గులు మప్పుతారా?

"ఇదుగో! నేను చెప్తున్నాను వినండి. నేను హైకోర్టు జడ్జీనికాను. జిల్లా జడ్జీనికాను. చచ్చేకాలానికి మునసబయ్యేను. కోర్టులు గురించి నాకు తెలిసినంత ఛీఫ్ జస్టిస్ కూడా తెలీదు. కోర్టుకి అరమైలు దూరంలో ఆగిపోతుంది నిజం. అబద్ధమే కోర్టుని భల్లూకంలా పట్టుకుంటుంది.

"డబ్బు ఖర్చుపెట్టకపోతే పోలీసువాడు ఖూనీకేసైనా సరే రిజిష్టరుచెయ్యడు. డబ్బు చూపిస్తే, ఒక్కడు నిన్ను తంతే,/ వాడు పెళ్ళాం బిడ్డలతో సహా వచ్చి నిన్ను చావ జంపి చెవులు మూసేడని సెపన్సుకేసు పెట్టేస్తాడు. డాక్టరు దొంగ సర్టిఫికెట్లు పరప్రరాసి పారేస్తాడు! సాక్షులు పెళపెళ చేప్పే

స్తారు. వకీలు దణదణ వాదించేస్తాడు. ఆ అరపమీద అమాయకమ్ముండావాడు శిక్ష వేసేస్తాడు.

“అంచేత నేను చెప్పే దేమిటంటే బాబూ, న్యాయం చేస్తున్నామని చెప్పి జడ్జీలు నాయనమ్మలు....”

ఇదికూడా వారి ప్రైవేట్ ఫిలాసఫీయే.

అయితే వారికి విచారమన్నది లేదని చెప్పడానికీవీల్లేదు, అతనికి మొదట్లో చిరుబెంగ వుండేది - “ఈ డబ్బు ఎక్కడ దాచను” అని. అయితే పెరుగుతున్న డబ్బుతోపాటు ఆ బెంగకూడా యింతై, అంతై మహావృక్షమై ప్రస్తుతం ఆయనకి మనశ్శాంతి లేకుండా చేస్తోంది.

“ముష్టి మూడొందలు జీతగాణ్ణి. ఇన్నివేలు బేంకులో వేస్తే బేంకువాళ్ళూరుకున్నా, వూళ్ళోవాళ్ళు, తెలిస్తే హైకోర్టువాళ్ళు వూరుకోరు, నా డబ్బుకి అడ్డమూని వెధవలకి ఎకస్ప్లనేషన్సు చెప్పుకోవాలి. పక్కవాడి సంగతి పట్టించుకున్నంతకాలం యీ దేశానికీ, ప్రజలకీ మోక్షం లేదు, వుండదు.” ఎవరెలా పోతే తనకేంగాని ప్రస్తుతం ఈ డబ్బు ఎక్కడ దాచటం? అందరికీ ఆర్జించడం సమస్య ఐతే. తనకి ఉన్నది దాచుకోవడం సమస్య అయిపోతోంది. ఇంట్లో ఐరన్ సేఫుంది. కాని అందులో పెట్టే ఏం మిగిలేట్టులేదు. తను రిటైరయ్యేనాటికి - తనకో లక్ష, పిల్లలకో లక్ష-అధమం ఆరులక్షలన్నా సేవ్ చెయ్యాలనుకున్నాడు. కాని యీపిల్లలు అన్నం, నీళ్లు మానేసి కరెన్సీనోట్లే తినేస్తున్నారు. ఆమాత్రం తెలియొద్దూ! ఇదంతా ఎవరికోసం? తను చస్తే కర్రలతో కాకుండా కరెన్సీతో కాలుస్తారా? వీళ్ళ కెందుకు అర్థం

కాదూ! తరుచు ఆయన ఎంత ఆలోచించినా అర్థంకాని విషయాలివి.

ఆయనికి అర్థంకానిది యిదొక్కటే కాదు. స్ట్రెంప్ యాక్టుకీ, కోర్టుఫీజు యాక్టుకి తేడా వుందన్న విషయంగాని, వుంటే అదేవిటో గాని ఆయనకి అర్థంకాలేదు, అయితే యిది అర్థం అయినా, కాకపోయినా ఆయన కొచ్చిన కష్ట నష్టా లేం లేవు, వుండవు.

"వాద ప్రతివాదాలు, అసందర్భపు ఆర్గ్యుమెంట్లు ఓపిగ్గా విని, విన్నదంతా చాదస్తంగా చదివి జడ్జిమెంటు చెప్పేవాళ్ళకి యాతులు. తనక్కాదు, అలాటి వాళ్ళకి ఐ రియల్లీ పిటీ దోజ్ పూర్ ఫెలోస్. నా క్కావలసింది డబ్బు వాడి క్కావలసింది జడ్జిమెంటు. వెరీ సింపిల్." పైకి వ్యక్తం చెయ్యని ఆయన మనోగతాభిప్రాయం యిదే.

* * *

ఆ రోజు మేస్ట్రీటుగారికి ట్రాన్సఫరు ఆర్డరు వచ్చింది.

ఆ రోజు వారి మనస్సేం బాగులేదు.

మనస్సు బాగులేకపోవడం వచ్చిన ట్రాన్సఫరు గురించి కాదు ఎటూ తేల్చలేని కేసు గురించి. ఇంతవరకు ఆయన తన సర్వీసులో ఏ కేసుగురించీ యింత సీరియస్‌గా ఆలోచించలేదు. ఆ అవసరంకూడా రాలేదు. ఇప్పుడు కైవ్లేట్ డిఫరెంట్ కేసు. వివరాలు ఆయన్ని యెప్పుడూ బాధించవు. అంకెదగ్గరే తేలడంలేదు. కాశ్మీరు సమ స్యంత కఠినంగా వుంది. రేపు జడ్జిమెంటు చెప్పబోయే

కేసులో యిద్దరూ పోటీ పెట్టుకొని పాడుతున్నారు. డబ్బుతో పులిసిపోయున్నారు. వుండాకోర్ వెధవలు. ఏం పొగరు! ఇంక వాళ్ళ ధర్మమా అని తనోసారి కేసు వివరాలు తిర గెయ్యాలి.

తప్పదు మరి. పరువుకోసం ఒకడు, పగమీద మరోడు-తల తెగిన కోళ్ళలా గింజుకుంటున్నారు వెధవలు. డబ్బుంటే కదా పరువుండేది. డబ్బుంటే ఒక్క పరువేఁవిఁటి, వీళ్ల పిండాకూడు, యింకా చాలా గడించవచ్చును. కానీ! యిలాంటివాళ్లు ఊరికి ఇద్దరుంటే చాలు, తన ఆశయం తప్పక నెర వేరుతుంది.

ఆశయాలు నెర వేర్చుకోవడంలో శాస్త్రి పేరే చెప్పు కోవాలి, వారి తాత తండ్రుల్నే తల్చుకోవాలి - నాలుగు తరాల్నుండి తరగకుండా వస్తున్న నాలుగువందల ఎకరాల్ని, నారాయణమీద పగనీ అతి భద్రంగా కాపాడుతూ వస్తు న్నారు శాస్త్రిగారు.

ఈ రెండు కుటుంబాల్లో మూడుతరాలై ఎవరూ సహజమైన చావు చావలేదు. వీరి తాతలూ-వారి తాతలూ ఎందుకు తన్నుకున్నారో యీ తరం వారికి తెలీదు. కాని ఒకర్నొకరు ఖూనీలు చేసుకున్నారని మాత్రం బాగా గుర్తుండి పోయింది.

ఆ కాలంలో విపరీతమైన దొంగతనాలు జరిగేవట. ఆ దొంగల్తో చేతులు కలిపి, వారిద్దరి తాతలూ వాటాలూ పంచుకునేవారట ఒకసారి ఒక పెద్ద దొంగతనంలో దొంగలికీ, వీరికీ వాటాలు కుదరక, ఆ దొంగల్ని వీరిద్దరూ చంపేసి తమ

పెరట్లోనే రాత్రికి రాత్రే తగలబెట్టారనీ, అయితే దరిమిలా వీ రిద్దరికి వాటాలు కుదరక తన్నుకున్నారనీ, ఆ తగువే యీనాటికీ నిల్చిపోయిందనీ ఒక పుకారు మాత్రమే.

శాస్త్రిగారి యిద్దరి కొడుకులు అమెరికాలో ఆటోమోబైల్ యింజనీరింగు చదువుతున్నారు. మిగిలిన యిద్దరు ఆధునిక పద్ధతుల్లో తమ నాలుగువందల ఎకరాల్ని సాగు చేస్తున్నారు. శాస్త్రిగారు తమ ఆస్తి అజమాయిషీని కొడుకుల కిచ్చేసి, నారాయణమీాది అజమాయిషీని తనే వుంచుకున్నారు.

వారు బహు లౌక్యులు.

పగపట్టడంలో నాగుపాములాటివారు.

పగ తీర్చుకోవడంలో పరశురాముడిలాటివారు.

ఆ వాడకట్టులో వారి మాటకి ఎదురూ, వారి చేతికి చెదురూ లేదన్న విషయం అందరికన్న ఎక్కువగా వారికే తెలుసు. వారిప్పటివరకూ అనుకున్నవీ, అనుకోనివీ అన్నీ సాధించేరు. ఒక్క నారాయణని నామరూపాల్లేకుండ నాశనం చెయ్యడం తప్ప. "ఇది పూర్తిచేసేస్తె యింక యీా అవతారం చాలించేస్తాను" అని అనుకుంటూ ఉంటారాయన. తన అవతార ముఖ్యోద్దేశం నారాయణ సంహారమే అయినట్టు.

అయితే వారి అవతార విశేషా లేవీ నారాయణకి తెలీదు. తెలుసుకోవాలన్న కుతూహలం కూడా లే దతనికి. తాతల్నాటి తగువులంటే అతని కిష్టంలేదు. చీమకూడా చెడు తలపెట్టని మనస్తత్వం అతనిది. లేనిదానికోసం ఏడ్చే

కన్న, వున్నదాన్తో తృప్తిపడటం మంచిదన్న హాంశం బాగా జీర్ణించుకున్నాడతను. అంచేత తనకున్న వందెకరాలు ఉన్న ఒక్క-కూతురికే రాసేసి, "ఎమ్మే" పాసైన మేనల్లుణ్ణే అల్లుడుగా చేసుకొని, యిద్దరినీ తన దగ్గరే వుంచుకున్నాడు. వూరికే కూర్చుని కక్షలు పెంచుకోవటం యిష్టంలేక అల్లుడికి పొలం పనుల్లో సాయపడుతూ వుంటాడు.

శాస్త్రిగారి చాకచక్యం వల్లనైతేనేమి, లౌక్యంవల్లనైతేనేమి, నారాయణ యింటికెళ్లిన ముష్టివాడు కూడా శాస్త్రిగారింటికి రాడు. వారింట్లో పెళ్ళికికూడా వారికి పిలువుండదు. వీరింటి దినానికైనా వారి కుక్క-కూడారాదు. వీరిద్దరూ ఖర్మవశాత్తునైనా కలియకుండా, జాగర్త పడ్డాయి ఊళ్ళో వీళ్ళిద్దర్ని నమ్ముకున్న కొన్ని కుటుంబాలు. ఇళ్లు యిరుగుపొరుగు కాకపోయినా. పొలాలు పక్క-పక్క-నే వున్నాయి యిద్దరివీ.

*   *   *

అన్నిపన్లు అల్లుడు చక్క-పెడ్తున్నా, రోజూసాయంత్రం అలా చల్లగాలికి పొలం గట్టుకి షికారు వెళ్ళందే తోచదు నారాయణకి. అలా వెళ్ళినప్పుడు తన పొలం చూసి సంతోషిస్తాడేతప్ప, పక్క-నున్న శాస్త్రిగారి పొలం చూసి ఏనాడూ ఈర్ష్యపడడం జరగలేదు. అందుకే అతన్ని బాగా తెలిసిన వాళ్లు దైవభక్తీ, పాపభీతీ కలవాడంటారు.

అలవాటు ప్రకారం ఆ రోజు కూడా పొలానికి

కథా నిలయం
524

వెళ్ళేడు నారాయణ. వెళ్ళినతర్వాత ఒకసారి పొలంఅంతా కలియ తిరిగేడు. తిరుగుతున్నంతసేపూ ఒళ్ళు తెలియలేదు అతనికి, తెలిసిన తర్వాత చూసుకుంటే, తన హద్దు దాటి శాస్త్రి పొలంలో వున్నట్లు అనిపించింది. తన జీవితంలో ఇటు వంటి పొరపాటు జరగడం ఇదే ప్రథమం! ఎలా జరిగింది! చుట్టూ పరిశీలనగా చూసేడు. తన పొలంలోనే వున్నాడు, సందేహం లేదు. కాని - గట్టు వుండవలసిన చోట లేదు. కొంత ముందుకి వెళ్ళిపోయినట్లు అనిపించింది. ముసలితనం వల్ల చాదస్తం పెరిగి సరిగ్గా తెలియడంలేదేమో అని ఒంగి మళ్ళా సరిగ్గా చూసేడు. గట్టు విషయం పొరపాటు పడ వచ్చు. కాని గట్టుపక్కనే వుండే మూడు నిలువుల తాటి చెట్టు ఏదీ! ఏమైందో! పరిశీలనగా చూస్తే శాస్త్రి పొలంలో వుంది. బావుంది!!

మైలురాళ్లు, చెట్లు పరిగెడుతున్నట్లు చిన్నప్పు డెప్పుడో పుస్తకాల్లో చదివిన గుర్తు కాని ఎప్పుడూ అనుభవంలోకి రాలేదు తనకి. ఈవేళ మాత్రం హద్దురాళ్ళూ, తాటిచెట్లూ వేళ్ళతో సహా కదిలిపోయేయి. పోనీ తనే ఇదివరకు తాటి చెట్టు కొట్టించేసేడేమో అనుకోవడానికేం అభ్యంతరం లేదు. కాని శాస్త్రి పొలంలో ఉన్నట్టుండి మూడు నిలువుల తాటి చెట్టు ఎక్కడనుండి వచ్చినట్టు! ఈ చుట్టుపక్కల ఎక్కడా తాటిపిలక కూడా లేదే. తన గట్టు దగ్గరతప్ప!

ఒక వేళ గారడివాడు బెంకలోనుండి మూరెడు మామిడిచెట్టు అప్పటికప్పుడు పుట్టించగలడేమోగాని, రాత్రికి రాత్రీ శాస్త్రి మూడు నిలువుల తాటిచెట్టు ఎలా పుట్టించ

గలిగేడు! ఒక వేళ శాస్త్రి కేంవైఁనా గారడీ వచ్చునా! ఈ గారడీ ఏంవిఁటో ఆలోచించగా, ఆలోచించగా, కొంత సేపటికి జరిగినది లీలగా అర్థం అయీ కానట్టు అయింది అతనికి. వెంటనే మనసు మండిపోయింది. గుండె ఆగిపోయిన ట్లయింది. తొందరపడే స్వభావం కాదు కాబట్టి, ఇంటికి వెళ్ళి నిదానంగా రాత్రంతా ఆలోచించేడు. ఆలోచించి ఒక నిర్ణయాని కొచ్చేడు.

ఏ నిర్ణయమైనా సరే తీసుకున్న తర్వాత మరింక ఆలస్యం చెయ్యడతను. మర్నా డుదయం ఆలస్యం చెయ్యకుండా, అల్లరి పడకుండా, తనకి తెలిసిన ఒక సర్వేయర్ని తీసికొనివెళ్లి పొలమంతా ఒకసారి కొలిపించేడు. కొలతలు పూర్తవగానే ఒక్కసారి అతని గుండె కొట్టుకోవడం ఆగి మళ్ళీ కొట్టుకుంది.

యాభై సెంట్ల పొలం తక్కువైంది.

తన మనస్సు. చూపు పొరపాటు అయితే అవవచ్చు కాని కొలతలు అబద్ధం చెప్పవు.

జరిగిన విషయం అర్థం చేసుకోలేనంత తెలివి తక్కువ వాడు కాదు అతను. వెంటనే తన కర్తవ్యం కూడా నిర్ణయిం చేసుకున్నాడు. ఇలాంటి విషయాల్లో అల్లరిపడడం, కోర్టుల చుట్టూ తిరగడం, యాభై సెంట్లు పొలానికి యాభై వేలు ఖర్చు పెట్టడం, యివన్నీ తను చెయ్యవలసినవీ, చెయ్య దగినవీ కావు. అయితే మరేంవిఁటి చెయ్యటం? తాటి చెట్టుతో సహా పొలం ఎలా కాళ్ళొచ్చి వెళ్ళిపోయిందో, తిరిగి అలాగే తెచ్చేసుకోవడమే. అంతే. అదే మంచిది.

ఆవేళ మధ్యాహ్నం ఓ కునుకు తీసిన తర్వాత. నలుగురు కూలీలను వెంటబెట్టుకొని పొలానికి వెళ్ళేడు నారాయణ.

పాండవు లెప్పు డెక్కడ ఏం చేసేదీ దుర్యోధనుడికి తెలుసు. మన దేశంలో ఎప్పుడు ఎక్కడ ఏం జరుగుతున్నది చైనా వాళ్ళకి తెలుస్తుంది. శాస్త్రిగారు దుర్యోధనుడి వంశజుడూ కాదు, చైనా దేశీయుడూ కాదు, అయినప్పటికీ వారికి నారాయణ మువ్ మెంట్సు ముందే తెలిసిపోతాయి. అలా తెలుస్తాయన్న విషయం కూడా నారాయణకి తెలియక పోలేదు.

నారాయణ కూలీలతో పొలం చేరేసరికి శాస్త్రి పొలంలో కూలీలు సరిహద్దు సైనికుల్లా నిల్చున్నారు. హద్దు కదిలితే పీకలు తెగుతా యన్నారు.

మాటకి మాట తెగులు.

కర్రకి కర్ర తెగులు.

మాటలు ముదిరి బూతులయ్యేయి.

కర్రలు ఎగిరి ఎముకలు విరిగేయి.

బుర్రలు ఎగరకముందే నారాయణ కోలుకుని, తన కూలీలని తీసుకుని వెళ్ళిపోయేడు, కాని ఇది ఇక్కడితో ఆగదని, జరగబోయే కురుక్షేత్రానికిది నాందీ ప్రస్తావన మాత్రమేనని అతనికి తెలుసు. అది ఆగలేదు.

"తన కూలీలు తన పొలంలో పనిచేసుకుంటూ వుంటే, నారాయణ అక్రమంగా, అన్యాయంగా, అకారణంగా వాళ్ళని తన మనుషులచేత కొట్టించేడనీ, తనుకూడా కొట్టే

డనీ - మేస్త్రీలు కోర్టులో మర్నాడు కేసు దాఖలు చేసేడు శాస్త్రిగారు.

"ఈసారి నారాయణని కాపాడ్డం శ్రీమన్నారాయణుడి తరంకూడా కాదు" అనుకున్నారు నర రూపంలోవున్న శాస్త్రిగారు. వీరి శపథం మేస్త్రీలుగారికీ, నారాయణకీకూడా తెలుసు.

ఈ కేసే ఆ రోజు మేస్త్రీలుగారి మనస్సంతా పాడు చేసింది.

"నా పొలం కలుపుకుని, నా కూలీలని కొట్టి, నామీద క్రిమినల్ కేసు బనాయిస్తాడా? వీడికి పుట్టగతులు, వీడి పిల్లలకి అన్నం, నీళ్ళు వుంటాయా? వాళ్ళ సంగతి దేఁవుఁడెరుగు గాని, ప్రస్తుతం తన సంగతేఁవిఁటి? "భూమిపోయె. జైలు వచ్చె" అని జైల్లో డోలు వాయించుకుంటూ కూర్చోవాలి. పోనీ కోర్టులో న్యాయం జరుగుతుందన్న ఆశ ఏ కోశానా లేదు. ఆ మేస్త్రీలు జలగ తమ ఆస్తి మొత్తం పీల్చిందే వదిలేట్టులేదు, వెధవ. తమ పరువుతో ఆటలాడుతున్నాడు. "పదివేలా? జైలా?" అని సినీమాలో విలన్‌లా అరుస్తున్నాడు. ఏ పాపఁ ఎరగని పాపానికి పదివేలు పరిహారమా? తన మట్టుకి జైలే బావుండేట్టుంది. కాని ఆ తర్వాత శాస్త్రిగాడు తమని బతకనిస్తాడా? తమ వంశానికి శాశ్వత జైలుముద్ర పడి పోదూ? ఇలా ఆలోచించి, ఆలోచించి, చివరకు ఎటూ తోచక, ఎందుకైనా మంచిదని అల్లుణ్ణి సలహా అడిగేడు నారాయణ "ఏఁవిఁటి దారి?" అని.

అల్లుడు మాఁవఁ కడుపున పుట్టలేదు. అంచేత మాఁవఁ

పోలికలు రాలేదు. మాంవంలా మెతకకాదు. మెరికలాటి వాడు. శాస్త్రికే లౌక్యం పాఠాలు చెప్పగల సమర్థుడు. మాంవంటే అభిమానమేగాని అసూయలేనివాడు. అంచేత మాంవం కొచ్చిన ఈ సమస్యని అన్ని యాంగిల్స్‌లోంచి ఆలోచించాడు. ఒక రాత్రి రెండు పగళ్ళు ఆలోచించి "ముష్టి డబ్బేకదా! పారేయండి. అడిగినదానికి మరో ఐదు ఎక్కువ పారేసినా ఫర్వాలేదు. ముందు ఈ గండం గడవాలికదా. లేకపోతే ఆ శాస్త్రి కొనేస్తాడు" అన్నాడు మాంవంతో.

మాంవంకే ముచ్చెమటలు పోసి ఎండిపోయేయి. "ఏం దారుణంరా అబ్బీ! ఏం బాపనయ్యా బావున్నావా అంటే, నా పాతబాకీ ఎప్పుడు తీరుస్తావ్ అన్నట్టు - వెనకటి కెవడో ఉపాయం చెప్పరా నాయనా అంటే, అడిగినదానికి ఐదు ఎక్కువ విమ్మంటావా! అత్తగారి సొమ్ము అల్లుడు ధారపోసే డన్నది ఒట్టి సామెతే అనుకున్నాను. పైగా నాది ముష్టి సొమ్మా? మా తాతలు ముష్టెత్తి గడించే రనుకున్నావురా నా తండ్రీ! ఇంతకీ నీ తప్పేం వుందిలే. క్రిమినల్ కేసంటే కుక్కకికూడా లోకువే" అని మనసులో అనుకున్నా, అల్లుడి సలహా పాటించక తప్పలేదు నారాయణకి.

* * *

మర్నాడు నారాయణమీద కేసు కొట్టేసేరు మేస్ట్రీటు గారు. ఆ సాయంత్రమే చార్జీకూడా ఇచ్చేసేరు కొత్త మేస్ట్రీటుగారికి.

ఇంక నాలుగు రోజుల్లో మేస్ట్రీటుగారు ఆ పూర్ణించి

వెళిపోతారు. ఆ రోజు రాత్రి క్లబ్బులో వారికి కుటుంబసమేతంగా డిన్నరు ఏర్పాటు చేసేడు క్లబ్బు సెక్రటరీ, నారాయణ అల్లుడు. క్లబ్బుకీ, మేస్ట్రీటుగారింటికీ అర ఫర్లాంగే దూరం వున్నప్పటికీ, వారిని దగ్గరుండి, కారులో తీసుకొని వెళ్లేడు. డిన్నరు పెళ్ళంత ఘనంగా జరిగింది.

"జడ్జీలకి చెవులేగాని కళ్ళు వుండవన్న ఐంద మన మేస్ట్రీటుగార్ని చూశాక తొలగించక తప్పదు. వీరు ముద్దాయి మొహం చూడగానే అతను దోషో, కాదో తక్షణ చెప్పగలిగేవారు. ఇలాంటి న్యాయమూర్తిని మనం ఇంకా కొంతకాలంపాటు వుంచుకోలేకపోవటం మన దురదృష్టం. వీరి గుణగణాలగురించీ, నీతి నిజాయితీల గురించీ నాలాటివాడు మాట్లాడడం సాహసమే అవుతుంది. అంచేత తిరిగి వీరు ప్రమోషనుమీద మన వూరు రావాలని కోరుకోవడం మన విద్యుక్త ధర్మం, కనీసపు కోరిక." అంటూ తన ఆఫ్టర్ డిన్నర్ స్పీచ్ ముగించేడు సెక్రటరీ.

డిన్నరైన తర్వాత, సెకండుషో సినిమాకి తీసికొని వెళ్ళి, మళ్ళీ వారిని కారులో ఇంటికి దిగబెట్టినప్పుడు, ఇంటి దగ్గర వారు ఫెయింటు అవకుండా పట్టుకుని కూర్చోపెట్టేడు. ఆయన ఫెయింటు అవడానికి కారణం ఆయన అనారోగ్యంగాని, లేక అంతకుముందే డిన్నర్లో సేవించిన "మందు"గాని కారణం కాదు.

వీరంతా యిల్లు చేరేసరికి యింటివీ, యినప బీరువావీ తలుపులు తీసి వున్నాయి. జవాను స్తంభానికి కట్టేసి వున్నాడు. ఇనప్పెట్టె ఖాళీగా వుంది.

తర్వాత కార్యక్రమం అంతా నారాయణ అల్లుడే చకచకా జరిపేశాడు. ఎస్. ఐ. ని. పిల్చుకొని రావటం, మేస్త్రీలుగార్ని పూరడించడం, తెల్లవార్లూ ఎస్. ఐ. తో కలిసి దొంగలకోసం తిరగడం అన్నీ స్వయంగా చేసేడు. మర్నాడు ఉదయం పది గంటలకి యింటికి వెడుతూ "మీరేం విచారించకండి సార్. దొంగ వెధవలు ఎక్కడికి పోతారు! మీలాంటివారి ఉసురు పూరికేపోదు. నేనూ, ఎస్. ఐ. కలసి వూళ్ళన్నీ గాలించి మీ సొమ్ము మీ కప్పచెప్తాం. నిన్నటి నుండి యింటిదగ్గర కనిపించలేదు నేను. మా వాళ్ళేం భయ పడుతున్నారో! ఒక్కసారి యింటికి వెళ్ళి తిరిగి తమ దర్శనం చేసుకుంటాను." అంటూ ఓదార్చి వెళ్ళిపోయేడు.

* * *

ఆ రాత్రి నారాయణ అల్లుడు, నారాయణకి లంచం సొమ్ము పదివేలు యిచ్చేస్తూ, "యిదిగో మరో పదిహేను వేలు ఎక్కువ వున్నాయి. ఆ మేస్త్రీలుగాడికే యిచ్చే స్తారో, కుక్కల ఆస్పత్రికే యిచ్చేస్తారో మీ యిష్టం" అంటూ డబ్బు యిచ్చేసేడు.

—o—